

Stel je het onvoorstelbare voor

Osho: Het Boek der Geheimen – techniek 86.

De eerste techniek:

*Stel je voor dat je iets beschouwt
dat je waarneming te boven gaat,
het grijpen te boven gaat,
het niet zijn te boven gaat,
jij.*

Stel dat je iets beschouwt dat boven waarneming uitgaat - dat wat niet gezien kan worden, wat niet waargenomen kan worden. Maar kun je je iets voorstellen dat niet gezien kan worden? Verbeelding is altijd van iets dat gezien kan worden. Hoe kun je je iets voorstellen, hoe kun je iets veronderstellen dat niet kan worden waargenomen? Dat wat je kunt waarnemen, kun je je voorstellen. Je kunt zelfs niet dromen van iets dat niet gezien en waargenomen kan worden. Daarom zijn zelfs je dromen schaduwen van de werkelijkheid. Zelfs je verbeelding is geen zuivere verbeelding, want alles wat je je kunt voorstellen, heb je op de een of andere manier gekend. Je kunt nieuwe combinaties maken, maar alle elementen van de combinatie zijn bekend en waargenomen.

Je kunt je een gouden berg voorstellen die als een wolk door de lucht vliegt. Je hebt zoiets nog nooit waargenomen, maar je hebt een wolk waargenomen, je hebt een berg waargenomen, je hebt goud waargenomen. Deze drie elementen kunnen gecombineerd worden. Verbeelding is niet origineel; het is altijd een combinatie van iets dat je hebt waargenomen.

Deze techniek zegt:

*Stel je voor dat je iets beschouwt
dat je waarneming te boven gaat...*

Het is onmogelijk, maar daarom is het de moeite waard om het te doen, want juist in die inspanning zal er iets met je gebeuren. Niet dat je in staat zult zijn waar te nemen - als je iets probeert waar te nemen dat niet waargenomen kan worden, zal alle waarneming verloren gaan. Als je probeert iets waar te nemen wat je nog nooit gezien hebt, zal alles wat je ooit gezien hebt verdwijnen.

Als je volhardt in de inspanning, zullen er vele beelden bij je opkomen - je moet deze weggooien, want je weet dat je dit gezien hebt; dit kan waargenomen worden. Misschien heb je het niet echt gezien zoals het is, maar zelfs als je het je kunt voorstellen, kan het worden waargenomen. Gooi het weg. Ga door met weggooien. Deze techniek zegt dat je moet volharden in dat wat niet waargenomen kan worden. Wat zal er gebeuren? Als je doorgaat met weggooien, zal het een moeizame inspanning worden, want er zullen veel beelden opborrelen. Je mind zal vele beelden leveren, vele dromen; vele denkbeelden zullen komen, vele symbolen. Je mind zal nu combinaties creëren, maar blijf wegwerpen tenzij er iets gebeurt dat niet kan worden waargenomen. Wat is dat?

Als je doorgaat met weggooien, zal er niets als een object met je gebeuren; alleen het scherm van de mind zal er zijn zonder beeld, zonder symbool, zonder droom erop, geen afbeelding erop. Op dat moment vindt er een metamorfose plaats. Wanneer het scherm er gewoon is zonder enig beeld, word je je bewust van jezelf. Je wordt je bewust van de waarnemer. Wanneer er niets valt waar te nemen, verandert de hele aandacht. Het hele bewustzijn reflecteert terug. Wanneer je niets te zien hebt, word je je voor het eerst bewust van jezelf. Je begint jezelf te zien.

Deze soetra zegt:

*Stel je voor dat je iets beschouwt
dat je waarneming te boven gaat,
het grijpen te boven gaat,
het niet zijn te boven gaat,
jij.*

Dan overkom je jezelf. Voor het eerst zul je je bewust worden van degene die heeft waargenomen, die heeft gegrepen, die heeft geweten. Maar dit subject is altijd verborgen in objecten. Je weet bepaalde dingen, maar je kent nooit de kenner. De kenner gaat verloren in kennis.

Ik zie jou, dan zie ik iemand anders, en deze optocht gaat door. Van geboorte tot dood zal ik dit zien en dat en dat, en ik zal blijven zien en zien. En de ziener, degene die deze stoet zag, is vergeten; hij is verloren in de menigte. De menigte bestaat uit objecten en het subject is verloren.

Deze soetra zegt dat als je probeert iets te beschouwen dat je waarneming te boven gaat, het grijpen te boven gaat, wat je niet kunt grijpen door de mind, het niet zijn te boven gaat, ... dat de mind onmiddellijk zal reageren dat als iets niet te zien is, niet waarneembaar, niet grijpbaar is, dan is het niet. De mind zal zeggen dat het niet bestaat. Word geen slachtoffer van de mind.

Deze soetra zegt: *de waarneming te boven, het grijpen te boven, het niet-zijn te boven.* De mind zal zeggen dat dit niets is, dat dit niet kan bestaan, dat dit een niet-zijn is. De soetra zegt: geloof er niet in. Er is iets dat zijn voorbij niet-zijn is, dat bestaat en dat niet kan worden waargenomen, en dat niet grijpbaar is: dat ben jij.

Je kunt jezelf niet waarnemen, of wel? Kun je je een situatie voorstellen waarin je jezelf kunt tegenkomen, waarin je jezelf kunt kennen? Je kunt het woord 'zelfkennis' blijven gebruiken, wat absoluut absurd is, want je kunt het zelf niet kennen. Het zelf is altijd de kenner. Het kan niet gereduceerd worden tot een gekende, het kan niet gereduceerd worden tot een object.

Als je bijvoorbeeld denkt dat je het zelf kunt kennen, dan zal het zelf dat je kent niet je zelf zijn, maar degene die het zelf kent zal het zelf zijn. Je zult altijd de kenner blijven; je kunt niet het gekende worden. Je kunt jezelf niet voor je plaatsen; je zult altijd achteruit gaan. Wat je ook kent, kan jezelf niet zijn - dit betekent dat je het niet kunt kennen. Je kunt het niet kennen zoals je andere dingen kent.

Ik kan mezelf niet zien zoals ik jou zie. Wie zal het zien? Omdat elke relatie van kennis, zien, perceptie, betekent dat er ten minste twee dingen zijn: de gekende en de kenner. Zelfkennis is in deze zin niet mogelijk, omdat er maar één is. Daar zijn de kenner en het gekende één; de waarnemer en het waargenomene zijn één. Je kunt jezelf niet in een object veranderen.

Het woord zelfkennis is dus gewoon verkeerd, maar het geeft iets aan iets, het zegt iets dat waar is. Je kunt jezelf op een heel andere manier kennen, op een heel andere manier dan hoe je andere dingen kent. Wanneer er niets meer te kennen valt, wanneer alle objecten verdwenen zijn, wanneer alles wat waargenomen en begrepen kan worden er niet meer is, wanneer je alles hebt weggegooid, word je je plotseling bewust van jezelf. En dit bewustzijn is niet duaal: er is geen object en geen subject. Er is gewoon subjectiviteit. Dit bewustzijn is een ander soort weten. Dit bewustzijn geeft je een andere dimensie van bestaan. Je bent niet in tweeën gedeeld. Je bent je bewust van jezelf.

Je neemt het niet waar, je kunt het niet bevatten en toch is het existentieel - het meest existentiële.

Probeer op deze manier te denken. We hebben energie: die energie blijft naar objecten bewegen. Energie kan niet statisch zijn. Onthoud het als een van de ultieme wetten: energie kan niet statisch zijn, het is dynamisch. Het kan niet anders. Dynamiek is haar ware aard - energie beweegt. Wanneer ik jou zie, beweegt mijn energie naar jou toe. Wanneer ik je waarneem, wordt er een cirkel gemaakt. Mijn energie beweegt naar jou toe en komt dan weer bij mij terug - er wordt een cirkel gemaakt.

Als mijn energie naar jou beweegt en niet terugkomt, zal ik je niet kennen. Er is een cirkel nodig: de energie moet heengaan en dan bij me terugkomen. Met het terugkomen brengt het jou naar mij. Ik ken jou. Kennis betekent dat de energie een cirkel heeft gemaakt. Het heeft zich verplaatst van het subject naar het object, en dan heeft het zich weer verplaatst en is het teruggekomen bij de oorspronkelijke bron. Als ik op deze manier blijf leven - cirkels maken met anderen - zal ik mezelf nooit kennen, omdat mijn energie gevuld is met energieën van anderen. Het brengt die beelden, het levert die beelden aan mij. Dit is hoe

je kennis vergaart.

Deze techniek zegt dat je moet toestaan dat het object van daar verdwijnt. Laat je energie bewegen in een vacuüm, in leegte. Het gaat van je weg, maar er is geen object om door vastgegrepen te worden, geen object om door waargenomen te worden. Het beweegt en komt naar je terug door de leegte; er is geen object. Het brengt geen kennis naar je toe. Het komt leeg, leeg, zuiver. Het brengt niets. Het brengt alleen zichzelf. Het komt maagdelijk - niets is erin binnengedrongen; het blijft zuiver.

Dit is het hele proces van meditatie. Je zit in stilte, je energie beweegt. Er is geen object waarmee het besmet kan worden, waarmee het verstrikt kan raken, waarvan het onder de indruk kan raken, waarmee het één kan worden. Dan breng je het terug naar jezelf. Er is geen object, geen gedachte, geen beeld. Energie beweegt, de beweging is zuiver, en dan komt het naar je terug - maagdelijk. Zoals het je verliet komt het; het draagt niets. Een leeg voertuig, het komt naar je toe, het raakt je. Het draagt geen kennis met zich mee; het komt alleen uit zichzelf. In die doordringing van zuivere energie word je je bewust van jezelf.

Als je energie iets anders brengt, word je je bewust van dat iets. Je kijkt naar een bloem. De energie brengt de bloem naar je toe - het beeld van de bloem, de geur van de bloem, de kleur van de bloem. De energie brengt de bloem naar je toe. Ze laat je kennismaken met de bloem.

Dan raak je vertrouwd met de bloem. De energie wordt bedekt door de bloem. Je maakt nooit kennis met de energie, de pure energie die jij bent. Je beweegt je naar de ander en keert terug naar de bron.

Als er niets is om indruk op te maken, als het ongeconditioneerd komt, als het komt zoals het gegaan is, als het zichzelf brengt, niets anders, word je je bewust van jezelf. Dit is een zuivere cirkel van energie - energie die niet naar iets anders beweegt, maar in jou, een cirkel in jezelf creërend. Dan is er niemand anders, alleen jij die in jezelf beweegt. Deze beweging wordt zelfkennis, zelfverlichting. Eigenlijk zijn alle meditatietechnieken verschillende variaties hiervan.

*Stel je voor dat je iets beschouwt
dat je waarneming te boven gaat,
het grijpen te boven gaat,
het niet zijn te boven gaat,
jij.*

Als dit kan gebeuren, dan zul je je voor het eerst bewust worden van jezelf, van je wezen, van je bestaan - de subjectiviteit.

Kennis is van tweeërlei aard: kennis van objecten en kennis van de subjectiviteit. Kennis van het gekende, het kenbare en kennis van de kenner. En een mens kan miljoenen en miljoenen dingen weten, hij kan de hele wereld leren kennen, maar als hij zich niet bewust is van de kenner, is hij onwetend. Hij kan goed geïnformeerd zijn, maar hij is niet wijs. Hij kan veel informatie verzameld hebben, veel kennis, maar het basisgegeven dat iemand tot een kenner maakt ontbreekt - hij is zich niet bewust van zichzelf.

In de Upanishads staat een verhaal. Svetketu, een jonge jongen, kwam terug naar huis van zijn meester. Hij was geslaagd voor al zijn examens, en hij was goed geslaagd. Alles wat de meester hem kon geven, had hij verzameld. Hij was erg egoïstisch geworden.

Toen hij bij het huis van zijn vader aankwam, was het eerste wat de vader aan Svetketu vroeg dit: 'Je lijkt te veel vervuld van kennis, en je kennis maakt je erg egoïstisch - de manier waarop je loopt, de manier waarop je het huis bent binnengegaan. Ik heb maar één vraag voor je. Heb je dat gekend wat alles weet? Heb je dat gekend waardoor alles gekend is? Heb je jezelf gekend?'

Svetketu zei, 'Maar daar was geen cursus voor in de school, en de meester heeft het er nooit over gehad. Ik heb alles gekend dat gekend kan worden. U kunt mij alles vragen en ik zal u antwoorden. Maar wat voor een vraag stelt u? Daar is nooit over gesproken.' De vader zei: 'Dan ga je terug, en zolang je niet weet door welk weten alles gekend is, en zonder welk weten niets gekend is, kom dan niet terug. Ken eerst jezelf.'

Svetketu ging terug. Hij vroeg de meester: 'Mijn vader zegt dat ik niet terug naar huis mag, dat ik daar niet welkom ben, omdat hij zegt dat we in onze familie niet alleen door geboorte brahmanen zijn geweest. We zijn kenners geweest, kenners van Brahma, Brahmanen, niet alleen door geboorte maar door echte authentieke kennis. Daarom heeft hij gezegd: "Tenzij je een echte Brahmaan wordt, niet door geboorte, maar door het kennen van Brahma, door het kennen van het ultieme, kom dan het huis niet binnen. Je bent ons niet waardig." Dus leer me dat nu.'

De leraar zei, 'Alles wat onderwezen kan worden, heb ik je geleerd. En dat is iets dat niet onderwezen kan worden. Dus doe je één ding: wees er gewoon beschikbaar voor. Het kan niet direct onderwezen worden. Je bent gewoon ontvankelijk; op een dag zal het gebeuren. Je neemt alle koeien van de ashram...' De ashram had veel koeien; ze zeggen vierhonderd. 'Neem alle koeien mee naar het bos. Blijf bij de koeien: hou op met denken, met verbaliseren, word gewoon een koe. Blijf bij de koeien, heb ze lief en wees stil zoals koeien stil zijn. Wanneer er duizend koeien zijn, kom dan terug.'

Dus ging Svetketu met vierhonderd koeien naar het bos. Het had geen zin om na te denken, er was niemand om tegen te praten. Langzamerhand werd zijn mind net als een koe. Hij zat stil onder de bomen, en hij moest vele jaren wachten, want alleen als de koeien duizend werden, kon hij terugkomen. Langzamerhand verdween de taal uit zijn mind. Langzamerhand verdween de maatschappij uit zijn mind. Langzamerhand werd hij helemaal geen mens meer. Zijn ogen werden net als die van koeien.'

En het is een heel mooi verhaal. Het verhaal zegt dat hij vergat hoe hij moest tellen - want als taal verdwijnt en verbalisering verdwijnen.... Hij vergat hoe hij moest tellen, hij vergat wanneer hij moest terugkeren. Het verhaal is prachtig. De koeien zeiden, 'Svetketu, nu zijn we met duizend. Laten we nu teruggaan naar het huis van de meester. Hij zal wel zitten te wachten.'

Svetketu kwam terug, en de meester zei tegen de andere discipelen, 'Tel de koeien.'

De koeien werden geteld en de discipelen zeiden: 'Ja, het zijn er duizend.'

En de meester zou gezegd hebben, 'Niet duizend, duizend en één - dat is Svetketu.'

Hij stond tussen de koeien, stil, er gewoon te zijn, zonder gedachten, zonder mind. Net als een koe - puur, simpel, onschuldig. En de meester zei: 'Je hoeft niet binnen te komen. Ga nu terug naar het huis van je vader. Je hebt het geweten; het is je overkomen. Waarom ben je weer naar mij toe gekomen? Het is jou overkomen.'

Het gebeurt: wanneer er geen object in de mind is om te kennen, overkomt de kenner jou. Wanneer de mind niet gevuld is met gedachten, wanneer er geen enkele rimpeling is, wanneer er geen enkele golf is, ben jij er alleen. Er is niets anders dan jij. Vanzelfsprekend word je je bewust van jezelf; voor het eerst raak je vervuld van jezelf. Er vindt een

zelfverlichting plaats.

Deze soetra is een van de fundamentele. Probeer het maar eens. Het is moeilijk, want de gewoonte om te denken, de gewoonte om je vast te klampen aan objecten, aan dat wat kan worden waargenomen en dat wat kan worden vastgegrepen, is zo diepgeworteld, zo ingesleten, dat het tijd zal vergen en een zeer volhardende inspanning om niet betrokken te zijn bij objecten, niet betrokken te zijn bij gedachten, maar om gewoon een getuige te worden en ze weg te gooien en te zeggen: 'Nee, niet dit, niet dit.'

De hele techniek van de Upanishads is samengevat in twee woorden: *neti, neti* - niet dit, niet dit. Wat er ook in je opkomt, zeg: 'Niet dit.' Blijf het zeggen en gooi alle meubels weg. De kamer moet leeg zijn, helemaal leeg. Wanneer er leegte is, dan gebeurt dat. Als er iets anders is, blijf je ervan onder de indruk en kun je jezelf niet kennen. Je onschuld gaat verloren in objecten. Een door gedachten beheerste mind beweegt zich naar buiten. Je kunt geen relatie met jezelf hebben.

Afbeelding: AtmaFlare on DeviantArt